

De Heraut

VAN DE

Gerreformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad No. 124).

Zondag 13 Augustus 1893. No. 816.

„De Heere bewaart de vreemdelingen.”

De Heere bewaart de vreemdelingen, hij houdt den wees en de weduwe staande, maar der goddeloosheid wege keert hij om. Ps. 146: 9.

Alleen in Christenlanden, of althans in landen, die onder het oppergewicht van Christen-rijken staan, is het reizen veilig. In landen daarentegen, die nog de machtige bewerk van den Christelijken geest niet hebben ondergaan, is de vreemdeling, die als reiziger van grens naar grens trekt, zelfs nu nog, meest niet buiten gevaar.

Ook dat is niet bij geval. Al is de Christelijke geest, waar hij geheele volken en naties beheerscht, ook nog zoo ondiep en oppervlakkig, toch kweekt hij andere gewaarwordingen tusschen de naties onderling.

De haat tusschen volken en volken wordt door den invloed der Christelijke religie gedempt. Er is in Christus niet meer Jood en Griek, niet meer Syth en Barbaar, maar ook al prikkelde soms nog nationale trots hart en nieren, men heelt toch een besel, een gevoel, een gewaarwording voor het algemeen menschelek. Men weet, ook al doorsiet men het nog niet, dat men van één geslacht is.

Zoo leven de Christennaties minder afgesloten. Bij al hun eigenaardigheden is er toch een aanmerkelijk deel des levens, dat ze saam doorelven. Er ontstaat verkeer en gemeenschap onderling. En het gelukkig gevolg is, dat men den man van over de grenzen, die door het land trekt, niet meer zoo vreemd aanziet, en dat wie zijn tochten vervolgt, zich in het vreemde land niet zoo vreemd meer gevoelt.

Ook dit nu is een genade, door God aan ons menschen bewezen. Want wel weten we, hoe bloei van wetenschap en handel en de uitvinding van allerlei sneller verkeersmiddelen deze verbroedering der volken in de hand heeft gewerkt; maar ook die bloei van wetenschap en de rijkdom van uitvindingen is uitsluitend het deel der Christennaties. Bij haar staat elk niet-Christen volk zoo verre ten achter, dat bijna geen vergelijking mogelijk is.

Zoo heeft dan de geest van Christus ook voor het tegenwoordige leven een heerlijk zegen aan de volkeren gebracht.

Die zegen komt ook den vreemdeling ten goede.

En al wordt er weinig aan gedacht, toch is het onloochenbaar, dat ook in de gerustheid en zekerheid, waarmee thans duizenden bij duizenden door vreemde landen trekken, het woord van den Psalmist bewaarheid wordt, dat de Heere de vreemdelingen bewaart.

En toch geldt dit woord voor wie van land tot land trekt, in nog anderen en nog dieperen zin.

Al is het toch waar, dat in onze hedendaagse maatschappij, althans in Christenlanden, het gevaar van plundering en roof bezworen is, meer dan men op kan sommen voor het gemak van den vreemdeling is ingericht, en het reizen veelal een ontspanning, een verheffend genot is geworden, toch bekruipt u in den vreemde gedurig een gevoel van eenzaamheid en verlatenheid, en voelt ge telkens dat het leven, te midden waarvan ge verkeert, niet

uw leven, niet het leven van uw hart, niet het leven van uw volk, niet uw eigenlijk leven is.

Het nationale lied, dat in den vreemde wordt aangeheven, raakt geen toon in uw binnenste. Een vreemde taal klinkt u in de ooren. De levenswijze is er een andere. Geheel anders is er de vorm, waarin de Heere uw God er gediend wordt. Alle namen zijn u vreemd. Het altoos koude hotelleven vergoedt u het gemis van de huiselijke kamer niet. Het sluit tusschen u en dat vreemde volk niet aan. Gij komt slechts, om er door en weer weg te trekken. En hoe goed men er u ook ontvange, en hoeveel belangwekkends heel die vreemde omgeving ook voor u hebbe, uw hart bevredigt het niet; het is niet het terrein waarop ge werken kunt; en vandaar gedurig dat stille gevoel van heimwee, dat u door de ziel trekt, en die bijna heilige ontroering die u aangrijpt, als ge straks weer den vaderlandschen bodem betreedt, en al wat ge daar het uwe moogt noemen, als een schat, door God u geschonken, terugvindt.

En ook met het oog daarop nu mag beleden, dat het de Heere is die den vreemdeling bewaart.

Immers wat ge ook in den vreemde mist en deeft voor de heilige sympathieën van uw hart, uw God liet ge niet thuis. Hij trok van plaats tot plaats met u; en wat u ook vreemd scheen, nooit die hemel boven u; nooit die plek waar ge uw knieën boogt; nooit die Troon der genade, waaraan ook in den vreemde uw gebed en uw nielsverzuiking oplomd.

En zeg nu niet dat dit weinig is.

Want er is niet dieper voor uw menschelek hart dan de gemeenschap, die ge met het Eeuwige Wezen moogt hebben. Meer nog, van uit dat middenpunt des levens, dat ge in uw God ook op verre tochten moogt behouden, wordt telkens de koorden weer aangetrokken, die u aan uw huis en uw vaderland verbindt.

En althans in die heilige oogenblikken, dat ge op de knieën ligt, is alle afstand weer verdwenen, en voelt ge u weer met al wat u dierbaar is, één.

Wijst nu de Schrift hierop, alleen om wie eenzaam voort- en verder trekt den levensmood te vernieuwen?

Maar immers de vreemdeling onder de volken is in de Heilige Schrift tegelijk althans het beeld van den geloovige, die zich steeds meer als een vreemdeling op aarde gaat gevoelen.

Een vreemdeling en bijwoner was Abraham, de vader aller gebovigen, en zijn, krachtens innerlijke geestesverwantschap, alle geloovigen met hem.

Eerst merkt men dit wel zoo niet.

Men gevoelt zich als een kind in zijn huis, en straks als een man in de wereld al meer thuis; ja, om zijn plaats in die wereld met eere in te nemen, streft men er naar, om zich in die wereld steeds meer thuis te gevoelen.

Maar als de bekeering in ons een beslist werk begint te worden, komen we hier allengs zoo geheel anders voor te staan.

Veelsympathieën, die we vroeger koesterden, moeten dan ten offer gebracht. Veel banden van vriendschap verbroken. We vinden afstulting waar we op aansluiting gerekend hadden. Veel schoone verwachtingen worden teluregdeeld. Om ons uitkomen voor Jezus' naam mag men ons niet. De groote scheidslijn, die het koninkrijk Gods en het koninkrijk der wereld vaneen-

scheidt, begint ook door ons leven te trekken. En zoo nadert allengs de ure waarop ook wij, de kringen van Gods volk nu uitgezonderd, in de wereld om ons heen, in onze omgeving en in de maatschappij waarin we te werken hebben, als vreemdelingen ons beginnen te gevoelen.

Eerst waken we dan, dat dit uit misverstand voortkomt, en we pogen nog op alle manier dat vreemde te overwinnen. Maar het baat niet. Veeleer wordt de scheiding gaandeweg sterker.

En bij het klimmen der jaren ontwaart de ziel dan allengs, dat we niet enkel vreemdelingen in onze omgeving, maar in veel dieperen zin nog, vreemdelingen op aarde zijn.

Ons vaderland daarboven.

Daar, te midden van Gods engelen, ons eigenlijk vaderhuis.

En nu, ook in dien zin, is het de Heere die zijn kinderen als vreemdelingen op aarde staande houdt, ze troost met zijn heilige gemeenschap, en eens hun vreemdelingschap op aarde verwisselt met de heerlijkheid, die hen wacht.

Vergeet hierbij uw Jezus niet. Zoo één, dan is Hij een vreemdeling op aarde geweest, om uentwil.

Hem was alles vreemd. Hem stuitte hier in deze zondige wereld alles tegen de borst. Voor Hem was er op niet één punt aansluiting tusschen den drang van zijn innerlijk leven en de wereld om Hem heen. De heerlijkheid, die Hij bij den Vader had, eer de wereld was, had hij verlaten, om onze wereld te zoeken, en als loon hiervoor door die wereld uitgestooten te worden.

Golgotha, na Gethsemane, zegt het u, in wat alles te bovengaan den zin uw Heiland een vreemdeling op aarde is geweest.

o, Wat de hemelvaart voor Jezus is geweest, kan daarom nooit door één onzer besel worden, omdat we niet kunnen in-komen in het heilwee, waarmee Jezus al de dagen zijns levens naar den zaligen hemel gedorst heeft.

Maar nu, ook Hem heeft de Vader staande gehouden, en zoo aan één dan is aan Jezus het woord van den Psalmist bewaarheid, dat het de Heere is die den vreemdeling bewaart.

KUYPER.

Voor Kootwijk's Scholen.

Ingekomme bij Ds. HOUTZAGERS: Van den heer W. H. J. Lammer te Aalten f 31; van G. te Wassenaar f 5.

Officieele Berichten.

Met verkorting uit het Kerkblad van 11 Aug.

GENERALE SYNODE

der Gerreformeerde Kerken in Nederland, TE DORDRECHT op Dinsdag 29 Augustus en volgende dagen.

AGENDUM.

II. Rapport van Deput. inzake de Opleiding van Bedienden des Woords. (Vervolg van het Kerkblad No. 31 Blz. 206).

8. Voorstel van de Prov. Zuid-Holland: De Prov. Synode van de Gerf. Kerken in Z.-Holland, leuende op wat door de Synode der vroegere Christ. Gerf. Kerk omtrent de

eigene inrichting voor de opleiding van Dienaren des Woords als voorwaarden der vereeniging bepaald, en door de Voorloopige Synode der Ned. Gerf. Kerken te 's-Gravenhage aangenomen is;

vaststaande in de overtuiging, dat aan de Kerken de bewaard der waarheid opgedragen is, en dat aan het gesteld beding, dat de Kerk hare eigene inrichting tot opleiding van hare leeraren hebbe, ten minste wat de godgeleerde vorming betreft, in geen enkel opzicht mag worden te kort gedaan;

en dat geene besluiten moeten genomen worden, die den vrede der Ger. Kerken zouden bedreigen;

oordeelt, dat de voorgestelde Concept-regeling, voor de opleiding van Dienaren des Woords, zooals zij daar ligt, niet moet worden aangenomen, maar door de Generale Synode eene regeling al moeten worden gevonden, waardoor de zelfstandigheid van de eigene inrichting der Kerken volledig gewaarborgd wordt en waarvoor tevens goed geregeld samenwerking van deze inrichting met de Theologische Faculteit der Vrije Universiteit wordt verkregen. Vestiging van de Theol. School en de Vrije Universiteit in één stad zal hiervoor noodzakelijk zijn.

9. Voorstel van de Prov. Zeeland:

De Generale Synode spreke uit: a. Dat zij hoogelijk waardeert de in de Concept-regeling voor de Opleiding van Dienaren des Woords herhaaldelijk uitgesproken bedoeling om de eenheid der Kerken te bevorderen;

b. doch dat naar haar oordeel de eenheid der Kerken niet in den weg, door die regeling aangewezen, moet gezocht en zal verkregen worden, dewijl door deselve het aangenomen beginsel niet gehandhaafd en uitgewerkt is;

c. dat zij mitiden de regeling van hetgeen door de Generale Synode te Amsterdam besloten en in de vijf art. hierop betrekking hebbende, uitgesproken is, bij vernieuwing aan vijf deputaten opdraagt.

10. Voorstel van de Prov. Synode van Noord-Brabant en Limburg.

De Prov. Synode, overtuigd van het goede in de Concept-regeling; overtuigd dat eenheid van opleiding voor de Dienaren des Woords noodzakelijk is; en kennis genomen hebbende van voorstellen ter verkrijging van eenheid, in den laatste tijd door anderen gedaan, stelt voor, dat de Gen. Synode, zoo mogelijk, een anderen weg aanwijze.

De minderheid vereenigde zich met het volgende voorstel:

De Prov. Synode, overwegende, dat de Theol. School niet wordt opgeheven maar integendeel versterkt, spreekt uit, dat de Deputaten hunne taak getrouwelijk hebben opgevat en de bedingen der vereeniging getrouw hebben nageleefd, adviseert in beginsel voor het Concept en laat de bepaling van tijd en plaats enz. over aan de prudentie der Gen. Synode.

III. Van de Prov. Synode van Utrecht de vraag: of het wenschelijk is het examen naar art. 8 D. K. te herhalen. (Ingek. St. A. 2).

IV. Van de Prov. Syn. van Zeeland het volgende voorstel: „De Generale Synode spreke zich uit over het recht, dat bij een Classis-examen staat bij de Deput. der Provincie ter éénerzijde en bij de Algemeene der Classis. Vergadering ter anderzijde.

En van deselde Prov. de vraag: „Behooren de Provinc. Deputaten ook bij een praeparatoir examen tegenwoordig te zijn?” (Ingek. St. A. 3)

V. Van de Prov. Syn. van Friesland het voorstel: „Bij het perceptorio examen worde door den examinanden eene leetredde gehouden over een 14 dagen van te voren door de Classis opgegeven tekst. (Ingek. St. A. 4)

VI. Van de Prov. Syn. van Zeeland: „De Prov. Syn. verzoekt de Gener. Synode zich uit te spreken over het ambtelijke van het Doctoraat, voor zover hiervan gehandeld wordt in de D. K.” (Ingek. St. A. 5).

VII. Schrijven van den Welero. Heer P. Broekhuijsen, gewezen Dienaar bij de Vrije Gerreformeerde Gemeente te Slidrecht, met verzoek dat de Generale Synode hem den

weg wijze, waarlangs hij in de Ger. Kerken beroepbaar gesteld kan worden. (Ingek. St. A. 6)

VIII. Van de Prov. Synode van Noord-Brabant en Limburg: Gravamen tegen Art. 63 D. K. O. en voorstel om de uitdrukking „alle twee maanden” te vervangen door „alle drie maanden”. (Ingek. St. A. 7)

IX. Van de Prov. Syn. van Zuid-Holland: Bericht dat in enkele Kerken dezer Provincie de Psalmberijming van Datheen in gebruik is, en dat de Prov. Syn. die Kerken daarin vrij laat. (Ingek. St. A. 8).

DIACONALIA.

I. Van de Prov. Syn. van Utrecht: Een verzoek aan de Gener. Syn. om zoodanige besluiten te nemen, waardoor de dienst des Diakenschaps in onze Kerken tot volle ontwikkeling kome. (Ingek. St. D. 1.)

II. Van deselde Synode: Een verzoek dat de Generale Syn. zich uitspreke over 't beginsel, of de Gerf. Krankenzorging, voorzover het gezin daarin niet voorziet, door de Kerken moet worden ter hand genomen en dat ze ook beslisse op wat wijze dan die arbeid der barmhartigheid door die Kerken moet worden verricht. (Ingek. St. D. 2.)

III. Een voorstel van den Kerkraad te Klundert: (doorgezonden door de Prov. Syn. van N.-Brabant en Limburg), dat de Krankenzorging door de Kerken, zooveel noodig, worde ter hand genomen. (Ingek. St. D. 3)

KERK EN SCHOOL.

Rapport van Deputaten voor oefening van Kerkelijk verband met de Theol. Faculteit der Vrije Universiteit op Gerf. grondslag te Amsterdam. Rapp. Ds. P. J. W. Klarhamer.

KERK EN OVERHEID.

I. Rapport van Deputaten voor Correspondentie met de Hooge Regering. Rapp. Prof. M. Noordzij.

II. Van de Prov. Synode van Zuid-Holland: De Prov. Syn. verzoekt de Generale Synode in overweging te nemen, of het ook nu de tijd is om bij de Regering aan te dringen op afschaffing van den vaccinedwang. (Ingek. St. I. 1.)

ZENDING.

I. Rapport van Deputaten voor de Zending onder Heidenen en Mohammedanen, van hun arbeid en van den tegenwoordigen staat onder zending. Rapp. Ds. F. Lion Cachet.

II. Concept-regeling van Deputaten voor den verdere Zending-arbeid. Rapp. Ds. J. H. Donner.

III. Advies van Deputaten in zake het Rapport van Ds. Lion Cachet. Rapport Ds. J. H. Donner.

IV. Rapport van Deputaten voor de Zending onder de Joden. Rapport. Ds. E. Kropveld.

VERHOUDING TOT NOG NIET AANGE-SLOTEN KERKFORMATIEN.

Rapport van Deputaten voor de verhouding tot nog niet aangesloten Kerkformatiën. Rapp. Ds. G. H. van Kastele.

Centrale Pastorale Conferentie.

De Centrale Pastorale Conferentie zal dit jaar D. V. den 28sten Augustus gehouden worden te Rotterdam, in de groote zaal van het Kerkgebouw Ammanstraat. Zij is toegankelijk voor Leeraren, Opzieners, Diakenen, Hoogleraren, Studenten in de Theol., Onderwijzers der Gerf. Kerken, en wien buiten dezen door het Moderamen, op verzoek, toegang zal verleend worden. Vervrachtingen zullen in de nabijheid der zaal tegen lage prijzen te bekomen zijn.

De volgende referaten zullen geleverd worden:

10. „Het Concilie der Gerreformeerde Kerken te Toronto”, door Prof. Dr. H. Bavinck.

20. „De Dordtsche Kerkorde aan de H. Schrift getoetst”, door Prof. L. Lindeboom.

30. „De zorg der Gemeente voor het onderhoud van de Bedienden des Woords”, door Ds. Van Veele te Rotterdam.

Toen de rechter hem op eenen anderen dag vroeg, of hij meegedaan had aan de bevrjding van Richard le Ferri, eenen anderen martelaar, ontkende hij dit niet alleen, maar keurde ook die pogingen af als strijdig met het Woord Gods.

Intusschen zag de martelaar wel, dat zijne vijanden, dien telkens de mond gestopt werd, toorniger op hem werden. Zijne veroordeeling was te wachten. Doch toen die kwam beriep hij zich op het parlement van Parijs. Hij zou hier niet aan gedacht hebben, indien hij niet, door eene vergissing zijner vijanden, eenigen tijd bij een zijner medegevangenen was gebracht die hem zeide, dat hij en twee anderen appel zouden aantekenen. Daarop troosten zij elkaar toen de cipier kwam om hem te halen. In zijn cel teruggekomen vond hij gelegenheid om den makker, die in een cel onder de zijne gevangen zat den raad der broeders toe te roepen.

Behalve den brief dien Escrivain aan de geloovigen buiten de gevangenis schreef, richtte hij ook schriftelijk troostredenen aan zijne broeders medegevangenen: „Ziet op, broeders”, zoo beemoedigde hij hen, naar de goederen die voor u zijn weggelegd, want al ontnemen men ons de aarde, de hemel is voor ons geopend als voor Stefanus. Als wij sterfen moeten, laten wij dan zien op Jezus Christus, die ons leven is, die gestorven en opgewekt is, opdat wij stervende met hem zouden sterfen om daarna met hem op te staan in heerlijkheid.”

DE GAAY FORTMAN.

De martelaren.

CXXX.

PIERRE ESCRIVAIN.

Aangrijpend is het verhaal, dat deze Gasconjer, een man van groote kennis en dieptreffende welsprekendheid, van zijn eigen martelaarsweg geeft. Na ons mededeeld te hebben — wat wij reeds wisten — hoe hij, evenals zijne reisgenooten, in een der donkere cellen van den Lyonschen kerker gekomen was, spreekt hij van zijn eigen ervaringen zoowel voor zijne rechtvaardigen als voor de monniken en geestelijken, die met hem een twistgesprek hielden. Terwijl hij in heilige overdenkingen over 's Heeren naam verzonken was, werd hij door den cipier geroepen om voor de rechtbank gebracht te worden. De geestelijke rechter vroeg hem naar zijn naam, zijn beroep en zijn laatste woonplaats. Toen Lausanne genoemd werd, werd hem gevraagd: Wat deed gij daar? „Ik studeerde in het Woord Gods”, was het antwoord des martelaars. „Welke leer belijden zij daar?”, werd weer gevraagd en het wederwoord was: „Het Woord Gods.” „Wilt gij u dan houden aan de door u genoemde leer?” „Ja, mijnheer, omdat zij met het Woord Gods in overeenstemming is.” Het gesprek werd voortgezet en handelde over het

Sacrament des Avondmaals, het vagevuur, de biecht en de kerkelijke plechtigheden, waarvan Escrivain verklaarde, dat hij alles verwierp wat de Roomsche kerk van deze dingen leerde, zich alleen houdende aan Gods Woord.

Daar de martelaar zag, dat de griffier niet alles opschreef, wat hij zeide, verzocht hij het voorrecht te hebben zijne geloofsbelijdenis te mogen opschrijven. Dit werd hem toegestaan en daarvoor den volgende dag gegeven pen en inkt en een half velletje papier, nadat hij uit zijn donkere cel naar een andere, waar hij beter zien kon, gebracht was. Twee uren later echter stond hij weer voor den rechter, die hem vroeg, of hij bleef bij hetgeen hij beleden had. Een berekend maar beslist ja was het antwoord. Hierbij gaf hij zijn geschreven confessie over, vrugnende, of men hem nog meer papier wilde geven, angzien hij nog niet alles, wat hij beleden naar de Schriften, had kunnen opschrijven. „Wilt gij deze geschreven belijdenis ook handhaven?”, vroeg hem de rechter. „Ja, mijnheer, tot in den dood, want het is de waarheid Gods.” „Zijt gij dan bereid over enkele punten met doktoren, die daar tegenwoordig zijn, te spreken?” werd hem weer gevraagd. Hij toonde zich daartoe ten volle bereid. Het eerste gesprek liep over den Paus. Een Dominicaner monnik, die blijkbaar door de anderen voor zeer geleerd werd gehouden, meende den martelaar te kunnen bewijzen dat de Paus het hoofd der kerk was, n. om dat hij Petrus' opvolger was. Het viel Escrivain niet moeilijk, om deze bewering weer te slaan. „Zie”, zeide hij, „als hij waarlijk Petrus' opvolger was, zou hij ook Petrus' voorheer moeten vol-

gen, het Evangelie gaan verkondigen en de kudde van Christus weiden. Ook is Petrus in de kerk nooit meer geweest dan lid, dienaar des Woords, en Apostel. Trouwens, waartoe zou een hoofd noodig zijn, daar Christus hoofd zijner kerk is.” De dokter meende, dat Christus op aarde wel meer plaatsvervangers had in de koningen, waarom zou de Paus niet een dezer kunnen zijn. De martelaar toonde hem echter het verschil aan tusschen hoofden over burgerlijke zaken en die over de geestelijke dingen. De dokter sprak nog tegen, maar zijne verdediging werd hoe langer hoe zwakker. Een Franciscaner monnik kwam hem te hulp met de bewering, dat de naam Cephas reeds Petrus' recht aanwees om hoofd der kerk te zijn, daar die immers *hoofd* betekende. Uit Joh. 1 bewees Escrivain hem dat Cephas steen of rots was. Beschaaud trok de tegenspreker zich terug, tsa anderen, die Joh. 1 hadden opgeslagen, den martelaar gelijk gaven.

Niet minder eigenaardig was de fout, die een der geleerde tegenstanders maakte, toen het gesprek liep over de verdiensteelijken der goede werken. Hij trachtte zijne meening te staven met de woorden uit Hebr. 13: 16, welke door hem aldus aangehaald werden: „En vergeet de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet, want God wordt met zulke offeranden gediend.” Escrivain was echter beter in den Bijbel thuis en antwoordde, dat er in dien aangehaalden tekst ook stond: „Want aan zoodanige offeranden heeft God een welbehagen.” Wederom moest de geleerde zwijgen. Natuurlijk kwam het gesprek ook over het groote onderwerp der dagen, de transubstantiatie, waarin de martelaar ook allengs de Schrift liet spreken.